

KOMISJONI OTSUS,**26. september 2006,****milles käsitletakse Madalmaade poolt Holland Malt BV-le antud riigiabi**

(teatavaks tehtud numbri K(2006) 4196 all)

(Ainult hollandikeelne tekst on autentne)

(2007/59/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

II. ABIMEETME KIRJELDUS

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

olles palunud huvitatud isikutel esitada eelnimetatud artikli kohaselt oma märkused ⁽¹⁾ ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

- (1) Meetmest teatati 31. märtsi 2004. aasta kirjas, mis registreeriti 6. aprillil 2004, vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3.
- (2) 1. juuni 2004. aasta kirjas, 12. augusti 2004. aasta kirjas ja 16. veebruari 2005. aasta kirjas küsis komisjon Madalmaadelt lisateavet. Madalmaad vastasid komisjoni küsimustele 5. juuli 2004. aasta kirjas, mis registreeriti 7. juulil 2004; 17. detsembri 2004. aasta kirjas, mis registreeriti 3. jaanuaril 2005. ja 15. märtsi 2005. aasta kirjas, mis registreeriti 23. märtsil 2005.
- (3) 5. mai 2005. aasta kirjas teatas komisjon Madalmaadele oma otsusest algatada kõnealuse abimeetme suhtes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohane menetlus.
- (4) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati Euroopa Liidu Teatajas ⁽²⁾. Komisjon palus huvitatud isikutel esitada oma märkused kõnealuse abimeetme kohta.
- (5) 10. juuni 2005. aasta kirjas esitasid Madalmaad mitu märkust.
- (6) Komisjon sai märkusi huvitatud isikutelt. Komisjon edastas need Madalmaadele, andes võimaluse neile vastata; Madalmaad esitasid oma märkused komisjonile 14. oktoobri 2005. aasta kirjas.

- (7) Madalmaad otsustasid anda Holland Malt BV-le toetust piirkondliku investeerimiskava "Regionale investeringsprojecten 2000" (edaspidi "IPR kava") raames. Komisjon kiitis kõnealuse piirkondliku investeerimiskava heaks 2000. aastal ⁽³⁾; 18. veebruaril 2002. aastal kiideti heaks ka IPR kava muudatus ⁽⁴⁾, mille kohaselt hakati kava kohaldama EÜ asutamislepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise valdkondade suhtes.

- (8) Käesoleval juhul käsitletakse Holland Malt BV investeerimisprojektile antud toetust. Holland Malt BV (edaspidi "Holland Malt") on õlletehase Bavaria NV ning Põhja-Madalmaade ja Saksamaa teraviljatootjate ühistu Agrifirm ühisettevõtte. Toetus on ette nähtud linnasetehase rajamiseks Eemsmondi omavalitsuse territooriumil Eemshavenis. Investeeringuga integreeritakse eri tootmisetapid (õlleodra ladustamine ja töötlemine ning linnaste tootmine ja turustamine) ühte ahelasse.

- (9) Madalmaade majandusministeerium otsustas anda toetust 13,5 % ulatuses 55 miljoni euro suuruste abikõlblike investeeringute kogusummast (10 % netosummast), mis on maksimaalselt 7 425 000 eurot. Kuna toetatakse EÜ asutamislepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise valdkonda kuuluva ettevõtte investeerimisprojekti ning projekti abikõlblikud kulud ületavad 25 miljonit eurot, tuleb põllumajandussektori riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste ⁽⁵⁾ (edaspidi "suunised") punkti 4.2.6 kohaselt abist komisjonile eraldi teatada.

- (10) Holland Malt tegi investeerimisotsuse pärast seda, kui Madalmaade valitsus oli 23. detsembri 2003. aasta kirjas võtnud endale kohustuse anda toetust. Kohustus võeti tingimusel, et Euroopa Komisjon kiidab abi heaks. Holland Malt hakkas Eemshavenisse linnasetehast ehitama 2004. aasta veebruaris. Tehas alustas tööd 2005. aasta aprillis.

- (11) Algates EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohase menetluse, võttis komisjon arvesse järgmist.

⁽³⁾ Regionale investeringsprojecten 2000 (IPR 2000–2006), N 549/99. Heaks kiidetud 17. augusti 2000. aasta kirjaga SG (2000) D/106266.

⁽⁴⁾ Wijziging Regionale investeringsprojecten 2000, N831/2001. Heaks kiidetud 18. veebruari 2002. aasta kirjaga K(2002)233.

⁽⁵⁾ EÜT C 28, 1.2.2000, lk 2.

⁽¹⁾ ELT C 154, 25.6.2005, lk 6.

⁽²⁾ Vt joonealune märkus 1.

- (12) Olles tuvastanud, et kõnealusel etapis oleks meede ilmselt riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, uuris komisjon, kas on erandeid, mille kohaselt saaks meetet pidada ühisturuga kokkusobivaks.
- (13) Meetme iseloomu arvesse võttes on ainus võimalik erand asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis c ettenähtud erand, mille kohaselt on teatava majandustegevuse või teatava majanduspiirkonna arengu soodustamiseks antud abi ühisturuga kokkusobiv, kui selline abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (14) Kuna abi oli seotud põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise valdkonna investeeringutega, pidi komisjon kontrollima, kas kõik suuniste punkti 4.2 tingimused on täidetud. Komisjon kahtles EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c kohaldatavuses järgmistel põhjustel.
- (15) Suuniste punkti 4.2.5 kohaselt on keelatud anda toetust põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investimisprojektidele juhul, kui ei ole piisavaid tõendeid kõnealuste toodete tavapärase turuväljundite olemasolu kohta. Menetluse algatamise ajal komisjoni käsutuses oleva teabe põhjal ei saa välistada, et linnaseturul valitseb liigne tootmisvõimsus.
- (16) Holland Malt väitis, et kvaliteetseid premium-klassi linnaseid toodetakse premium-klassi õlle valmistamiseks ning kõnealusel linnase- ja õlleklassi turg üha kasvab. Menetluse algatamise ajal ei olnud siiski selge, kas premium-klassi linnased ja premium-klassi õlu on vaid turustuse mõisted ja ei vasta seetõttu konkreetsele eraldi kaubaturule, mille puhul on välistatud liigne tootmisvõimsus.
- III. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**
- (17) Komisjonile saatsid oma märkused järgmised huvitatud isikud:
- Soome Linnasetootjate Liit
  - Suurbritannia Linnasetootjate Liit
  - Saksamaa Linnasetootjate Liit
  - Prantsusmaa Linnasetootjate Liit
  - Taani Linnasetootjate Liit
  - huvitatud isik, kes võimaliku kahju tekkimise tõttu soovis, et tema andmeid ei avaldataks
  - Madalmaade Põllumajandus- ja Aiandusorganisatsioon (LTO Nederland)
- Agrifirm
- Holland Malt
- Madalmaade Groningeni provints.
- (18) Soome Linnasetootjate Liit on vastu Madalmaade kavatsusele anda toetust Holland Malt BV-le, väites et linnasetehase investeeringutele antav riigiabi kahjustab konkurentsi. Liit märgib, et ühenduse linnasetööstuse liigne tootmisvõimsus ulatub ligikaudu miljoni tonnini, mistõttu tuleb lähiaastatel vähendada tootmisvõimsust 10 %. Seoses Holland Malti väitega, et ta toodab premium-klassi linnaseid premium-klassi õlle valmistamiseks, märgib Soome Linnasetootjate Liit, et olemasolevad ühenduse linnasetehased juba pakuvad turul suurt valikut linnaseid, sealhulgas ka kvaliteetseid premium-klassi linnaseid.
- (19) Suurbritannia Linnasetootjate Liit on veendunud, et igasugune riigiabi andmine linnasetööstusele tuleb sõnaselgelt ära keelata. Liit viitab Euroopa linnasetööstust esindava ühenduse Euromalti poolt 2004. aastal komisjonile saadetud kirjale, milles Euromalt avaldab arvamust, et nii ühenduse turul kui ka maailmaturul valitseva linnasetehaste liigse tootmisvõimsuse tõttu ei tohiks ükski uus linnasetehas saada riigiabi ⁽⁶⁾. Ühenduse sõnul on liikmesriikide linnasetehaste tootmisvõimsus 8,8 miljonit tonni, samas kui nõudlus on ligikaudu 5,9 miljonit tonni. Seetõttu on ühenduse võimalik maailmaturule eksporditav ülejääk 2,9 miljonit tonni, kus kaubeldakse 4,3 miljoni tonni linnastega aastas. 2003./2004. turustusaastal väljastati ühenduses linnaste ekspordilubasid kokku 2,48 miljoni tonni ulatuses. 2005. aasta juunis lõppeval turustusaastal langes kogus 2,22 miljoni tonnini, kajastades turu rasket olukorda ja ühenduse linnasetootjate piiratud turuvõimalusi. Suurbritannia Linnasetootjate Liidu hinnangul on ühenduse linnasetehaste tootmisvõimsuse ülejääk 500 000 tonni, mis arvatavasti kasvab miljoni tonnini tootmisvõimsuste kasvu ja kahaneva nõudluse tõttu Venemaal ja Ida-Euroopas, sest kõnealused piirkonnad on nüüd praktiliselt majanduslikult sõltumatud. Suurbritannia Linnasetootjate Liidu sõnul on liigse tootmisvõimsuse tõttu hinnad praegusel linnaseturul langenud tasemele, kus need ei kata enam muutuvkulusid. Suurbritannia Linnasetootjate Liit vaidlustab ka väite, et Madalmaade uus linnasetehas on ehitatud premium-klassi linnaste tootmiseks premium-klassi turgudele. Õlletööstuses on toimunud märkimisväärne koondumine ja enamik linnasetootjate klientidest soovib osta ainult kõrgekvaliteedilisi linnaseid, mis vastavad nendepoolsetele (ja sageli globaalsetele) tingimustele ja kõikidele toiduohutusnõuetele. Suurbritannia Linnasetootjate Liidu sõnul on linnaseturu jagamine premium-klassiks ja tavaklassiks vastuolus tegelikkusega.
- (20) Saksamaa Linnasetootjate Liitu teeb väga murelikuks Madalmaade kavatus anda investeeringutoetust linnasete-

⁽⁶⁾ 23. juuli 2004. aasta kiri toetuste andmise kohta linnasetehaste ehitamiseks.

- hase rajamiseks Groningeni provintsi. Saksamaa Linnasetootjate Liidu sõnul väheneb märgatavalt ühenduse eksport traditsioonilistesse müügipiirkondadesse, näiteks Mercosuri riikidesse ja Venemaale/Ukrainasse, kuna seal arendatakse oma linnasetootmist ning võetakse impordivastaseid meetmeid. Lisaks on ülemeremaadest konkurendid Kanada ja Austraalia väga edukad tänu Kaug-Ida ning Kagu-Aasia kasvavate õlleturgude lähedusele ja oma valitsuste liberaalsele kaubanduspoliitikale. Samal ajal on linnasemüük siseturul soikunud, mistõttu on ELi liigne tootmisvõimsus ühenduses umbes miljon tonni. Saksamaa Linnasetootjate Liit leiab, et kohaliku õlleodra tootmise edendamine ei ole asjakohane argument. Liit rõhutab, et linnasetööstus on juba ära ostnud kogu Madalmaade kohaliku õlleodratoodangu ja Groningeni uus tehas hakkab sõltuma imporditud odrast.
- (21) Prantsusmaa Linnasetootjate Liit on vastu mis tahes riigiabi andmisele ühenduse uutele linnasetehastele. Liit viitab samale Euromalti saadetud kirjale, millele viitas Suurbritannia Linnasetootjate Liit, ja esitab samu andmeid linnasetootmise, impordi ja ekspordi kohta. Liit väidab ka, et praegu müüakse linnaseid hindadega, mis ei kata muutuval kulusid. Prantsusmaa Linnasetootjate Liidu sõnul ei ole Madalmaade investeerimiskavale riigiabi andmise põhjendamise eraldi kvaliteetsete linnaste turu olemasoluga õige, sest enamik õlletehaseid nõuavad kvaliteetseid linnaseid. Prantsusmaa Linnasetootjate Liidu arvates peaks ühenduse linnasetööstus turutingimuste parandamiseks hoopis iganenud linnasetehased sulgema.
- (22) Taani Linnasetootjate Liit on Holland Malt-ile toetuse andmise vastu. Liidu sõnul toimib maailma linnasetööstus vabaturu tingimustes. Selle alus on eraomandus ja selle arengut toetavad linnasesektori ettevõtete erainvesteeringud. 55 miljoni euro suuruse koguinvesteeringu toetamine 7,4 miljoni euroga moonutaks konkurentsi ja annaks toetuse saanud ettevõttele põhjendamatu konkurentseelise, eriti esimestel aastatel pärast tehase käivitamist. Lisaks on Taani Linnasetootjate Liit vastu premium-klassi linnaste ja tavaliste linnaste eristamisele. Linnased on tooteliik, millel on väikesed erinevused, kuid mis peab vastama õlletööstuse kehtestatud kvaliteedinõuetele. Taani Linnasetootjate Liit ei näe mingeid kohalikke või piirkondlikke põhjusi, et toetada investeeringut Eemsmondi piirkonda, sest tema arvates on tegemist normaalselt areneva Madalmaade piirkonnaga, mille infrastruktuur on tihedalt seotud odra ja linnaste tarneahelaga.
- (23) Huvitatud isik, kes võimaliku kahju tekkimise tõttu palus, et tema andmeid ei avalikustataks, on toetuse vastu järgmistel põhjustel. Ta leiab, et premium-klassi linnaste ja tavaliste linnaste eristamine on kunstlik ning et ta ei näe mingeid kohalikke ega piirkondlikke põhjusi investeeringu toetamiseks ning arvab, et toetus moonutaks konkurentsi linnaseturul, mille aluseks on eraomandus ja -investeeringud.
- (24) Madalmaade Põllumajandus- ja Aiandusorganisatsiooni (LTO Nederland) arvates on Holland Malti Eemshaveni linnasetehas piirkonna põllukultuurikasvatuse jaoks väga oluline. Tehase sadamalähedane asukoht ning kvaliteetsete linnaste ja õlle tootmisele keskendunud tootmine pakuvad Madalmaade kirdeosa põllukultuurikasvatavatele märkimisväärsed sotsiaalmajanduslikke väljavaateid. Sellega soodustatakse kõnealuses tootmisprotsessis kasutatavate teraviljade kasvatamist. Põllukultuurikasvatavate kasvatatud oder on osa täielikult registreeritud ja sertifitseeritud ühtsest ahelast, mille lõpptoode on kvaliteetne õlu. Kaks asjaomasest piirkonnas kasvatatavat kõige olulisemat kultuuri on tärglisekartul ja suhkrupeet. Tõhususe suurendamise ja ühenduse poliitika reformi tõttu on aga kõnealuste kultuuride kasvupind vähenenud. Odra kasvatamine linnasetehase jaoks oleks üks vähestest kasumlikest alternatiividest kõnealuste kultuuride kasvatamiseks. Seetõttu on põllukultuurikasvatavad lubanud Holland Malti rahaliselt toetada.
- (25) Agrifirm toetab täielikult abi andmist Holland Malt-ile. Ta teeb õlletehasega Bavaria koostööd ühissetevõttes Holland Malt, mis pakub õlleodra kasvatamise, ladustamise ja töötlemise ühtset ahelat. Agrifirmi sõnul pakuvad Holland Malti tootmishooned ja laod ainulaadseid võimalusi. Õlleodra kasvatamine parandab asjaomase piirkonna põllumajandustootjate väljavaateid. Kasvatades premium-klassi linnastele esitatavatele nõuetele vastavat õlleotra, saavad asjaomase piirkonna põllumajandustootjad kasu premium-klassi õlle kasvava turu võimalustest. Logistilisi eeliseid arvesse võttes loob tehase ehitamine Eemshavenisse uue tootmistegevuse Põhja-Madalmaades. Madalmaade valitsuse otsus anda toetust loob aluse tehase käitamiseks projekti esimestel kriitilistel aastatel.
- (26) Holland Malti sõnul võib väita, et eksisteerib kaks eraldi turgu: premium-klassi õlle ja premium-klassi linnaste turg. Premium-klassi linnaste turul leidub Holland Malti HTST ("lühikest aega kõrgel temperatuuril töödeldud") linnastele palju turuväljundeid. HTST linnased muudavad õlle maitse, lõhna ja vahu stabiilsemaks ning seega pikendavad õlle kõlblikkusaega. Holland Malt viitab Müncheneri Weihenstephani Ülikooli kirjale, milles kinnitatakse, et kasutades patenteeritud tehnoloogiat, toodetakse linnaseid, mida saab tavalistest linnastest selgelt eristada (?). Ka üks premium-klassi õlle tootja tunnistab Holland Malti kirja lisas, et HTST linnased on ainulaadsete omadustega. Samuti on HTST linnaste hind kõrgem kui muude linnasetehaste toodetud tavaliste linnaste hind. Holland Malti sõnul on tõenäoline, et ainulaadsete füüsikaliste omaduste, tuntava kvaliteedi ja kõrgema hinna tõttu ei ole

(?) Weihenstephani Ülikooli töötaja dr Krottenthaleri kiri, mai 2005.

HTST linnased asendatavad tavaliste linnastega või saab seda teha ainult piiratud ulatuses. Töenäoliselt tekib HTST linnaste järele eraldi nõudlus ning avaneb uus turg. Holland Malti sõnul ei saa seetõttu lihtsalt eeldada, et investeeringu tulemusel kasvab tootmisvõimsus tavaliste linnaste turul 55 000 tonni võrra.

- (27) Holland Malt märgib samuti, et hoolimata liigsest tootmisvõimsusest maailmaturul ei tähenda investeerimine Holland Malti tingimata tootmisvõimsuse kasvu. Süvameresadama lähedal asuv Holland Malt leiab eksportlinnaste turul tavapäraseid turuväljundeid. Kuigi Euroopa sisemaa linnasetööstuse kasv võib aeglustuda linnaste nõudluse vähenemise tõttu Lääne-Euroopas, pakub linnaste eksport olulisi kasvuväljavaateid. Holland Malti sõnul kinnitavad seda kolm 2005. aasta aruannet.⁽⁸⁾ Aruannetest nähtub, et Aasias, Ladina-Ameerikas, Aafrikas ja Ida-Euroopas tekivad turud esitavad linnastele kõige kõrgemaid nõudmisi ning et Euroopa linnasetööstusel on siin toodetavate linnaste kvaliteetsuse tõttu konkurentsieelis. Holland Malt märgib, et tal ei ole raskusi oma linnastele tavapärase turuväljundite leidmisega ning viitab asjaolule, et tema 2005. aasta tellimisraamatud olid täis ning ta oleks saanud teist aastat järjest müüa rohkem linnaseid, kui toodeti. Holland Malt märgib samuti, et tema suletud tehased Wageningenis ja Lieshoutis tootsid Lääne-Euroopa kahanevale linnaseturule, samal ajal kui uus tehas Eemshavenis on suunatud kasvavale eksporditurule. Seetõttu on linnaseturu tootmisvõimsuse netokasv väiksem kui komisjoni 5. mai 2005. aasta kirjas mainitud. Holland Malt väidab, et investeering Eemshaveni rajatistesse mõjutab pigem kaubandust kolmandate riikidega, mitte liikmesriikidevahelist turusegmenti, kus tegutsevad sisemaised linnasetarnijad. Holland Malt rõhutab, et linnaste olukord maailmaturul ei takistanud komisjoni lubamast investeerimisabi Leedu linnasetehasele.
- (28) Holland Malt väidab, et investeering mõjutab positiivselt Madalmaade põhjapiirkonna ja Saksamaa maaelu arengut. Sellega luuakse paljudele põllukultuurikasvatajatele (umbes 1 800) alternatiivse põllukultuuri kasvatamise võimalus. Põllumajandustootjad hakkavad kasvava turu jaoks kasvatama kvaliteetset õlleotrat, mis vastupidiselt söödaodrale ei kuulu ühenduse sekkumiskava alla. Lisaks kahjustab õlleodra kasvatamine vähem keskkonda kui söödaodra kasvatamine. Holland Malt märgib, et tema integreeritud linnasetootmishooned ja -laod aitavad tagada toiduohutust.
- (29) Groningeni provints toetab riigiabi andmist Holland Malti investeeringule. Ta viitab investeeringu positiivsele mõjule

⁽⁸⁾ <100RM International, Linnaseturgu käsitlev aruanne, 22. aprill 2005; Rabobank, Linnasetööstus, kasvava õlleturu tõttu muutuv tööstuse struktuur, märts 2005; H.M. Gauger on linnaste valdkonnas tegutsev vahendus- ja konsultatsioonifirma, mis annab välja linnasetootmise ja -kaubanduse alast teavet sisaldavat igakuist linnaseturu aruannet.

piirkonna tööhõivele. Samuti rõhutatakse, et projektis kasutatakse uuenduslikku tehnoloogiat ning et sellega kiirendatakse Eemshaveni arengut muu hulgas põllumajandusliku äripargi loomise kaudu. Samuti märgib provints, et investeeringuga luuakse stiimul traditsiooniliste kohalike põllukultuuride, näiteks tärgliksekartuli, kasvatamisel raskustesse sattunud põllumajandustootjatele. Üleminek õlleodra kasvatamisele muudab nende väljavaated paremaks.

IV. MADALMAADE MÄRKUSED

- (30) Madalmaad vastasid menetluse algatamisele 10. juuni 2005. aasta kirjaga. Kolmandate isikute märkustele vastasid Madalmaad 14. oktoobri 2005. aasta kirjaga, olles taotlenud vastamise tähtaja pikendamist.
- (31) Esimeses kirjas väidavad Madalmaad, et kuigi Euroopa sisemaise linnasetööstuse kasv võib aeglustuda linnaste nõudluse vähenemise tõttu Lääne-Euroopas, pakub linnaste eksport olulisi kasvuväljavaateid. Holland Maltile tuleb kasuks tema asukoht süvameresadama läheduses. Seepärast on asjakohane rääkida kahest eraldi linnaseturust. Holland Malti investeering ei mõjuta kohalike sisemaiste linnasetehaste juba kahanevat turgu Lääne-Euroopas. Madalmaad väidavad, et 2004./2005. turustusaastal ühenduses ekspordiloo saanud linnaste kogus oli sama mis 2003./2004. turustusaastal ja paluvad komisjonil võtta arvesse kõige uuemaid andmeid ekspordilubade kohta. Lisaks leiavad Madalmaad, et Holland Malti kvaliteetsetele linnastele on olemas eraldi turusegment. Viidatakse Weihenstephani Ülikooli kirjale, mis kinnitab, et HTST linnased on ainulaadsete omadustega.
- (32) Madalmaad kinnitavad oma vastuses kolmandate isikute märkustele, et lähiaastatel kasvab linnaste maailmaturg. Viidatakse 4.–5. oktoobril 2005. aastal toimunud õlleotra käsitlevale seminarile, kus rahvusvaheline teraviljanõukogu⁽⁹⁾ prognoosis, et 2010. aastaks kasvab linnasetehaste tootmisvõimsus maailmas 10 % võrra. Kõnealusel seminaril teatas Rabobank, et ülemaailmne õlle tarbimine kasvab 2 % aastas peamiselt Lõuna-Ameerika, Aafrika, Venemaa, Kagu-Aasia ja Hiina kasvavate turgude tõttu. Sellest saavad kasu süvameresadamate läheduses asuvad nüüdisaegsed linnasetehased, mis suudavad toota suuri koguseid. Madalmaad viitavad Euromalti 2005. aasta augusti kirjale⁽¹⁰⁾, milles sedastatakse, et väikesed, vanad ja nõuetele mittevastavad tehased tuleb sulgeda. Samas kirjas osutatakse, et ühenduse

⁽⁹⁾ Teraviljakaubandussektori valitsustevaheline organisatsioon.

⁽¹⁰⁾ Euromalt: "The EU malting industry", august 2005.

linnasetööstuse liigne tootmisvõimsus on vähemalt 500 000–700 000 tonni. Madalmaad väidavad siiski, et kõnealused andmed põhinevad eeldusel, et tootmine toimub 24 tundi päevas, seitse päeva nädalas ja 365 päeva aastas. Arvesse ei ole võetud seisakuid, mistõttu pole kindel, kas liigne tootmisvõimsus on tegelikult olemas. Lisaks viitavad Madalmaad uuringubüroo Frontier Economics aruandele Hollandi Malti kohta (geograafiline turg ja uuendusaspektid)⁽¹⁾. Aruande kokkuvõte on järgmine: “Puuduvad tõendid selle kohta, et Hollandi Maltile antud toetuse tõttu väheneks teiste Euroopa linnasetootjate müük rohkem, kui ta väheneks nagunii. Seetõttu ei ole tõenäoline, et toetuse andmine suurendaks Euroopa tavaliste linnaste tootjate liigset tootmisvõimsust”. Madalmaad paluvad komisjonil võtta arvesse, et on olemas eraldi turg HTST linnastele, st kõrgekvaliteedilistele linnastele, mis takistavad õlle vananemist. Samuti märgivad Madalmaad, et tootmisvõimsust vähendatakse veel 12 000 tonni võrra, millega praegust tootmisvõimsust vähendatakse kokku 77 000 tonni võrra. Lisanduv tootmisvõimsus moodustab ühenduse kogutootmisvõimsusest ainult 0,5 % ega moonuta ühenduse linnaseturgu. Madalmaad väidavad, et kavandatava toetuse eesmärk on hüvitada Eemshaveni tehase asukohast tulenev ebasoodne olukord ja luua Hollandi Maltile võrdsed tingimused (toetuseta oleks tehtud võrreldav investeering Terneuzeni süvameresadama lähedal asuvasse tehasesse).

V. ABI HINDAMINE

Turukorraldus

- (33) Meede on seotud abi andmisega ettevõtjale, kes tegeleb odra töötlemisega. Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1784/2003 29. septembril 2003. (teraviljaturu ühtse korralduse kohta) artiklile 23⁽¹²⁾ kohaldatakse määrusega reguleeritavate toodete suhtes EÜ asutamislepingu artikleid 87, 88 ja 89. Sektori suhtes, milles abikava rakendatakse, kohaldatakse seetõttu ühenduse suuniseid riigiabi kohta.

Riigiabi andmise keelustamine EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt

- (34) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest mis tahes kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga vastuolus niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

- (35) Meede kujutab endast investeeringu otsetoetust. Abi on valikuline, andes eelise ühele ettevõtjale, st Hollandi Maltile.
- (36) Euroopa Kohtu praktika kohaselt viitab ühe ettevõtja positsiooni tugevdamine riigiabi kaudu üldjuhul konkurentsimoonutusele teiste konkureerivate ettevõtjate suhtes, kes sedalaadi toetust ei saa⁽¹³⁾.
- (37) Meede kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust juhul, kui see raskendab sissevedu teistest liikmesriikidest või hõlbustab väljavedu teistesse liikmesriikidesse. Otsustava tähtsusega on seejuures, kas ühendusesisene kaubavahetus areneb kõnealuse meetme tõttu erinevalt või ähvardab erinevalt areneda.
- (38) Toode, mille eest antakse riigiabi (linnased), on ühendusesisese kaubanduse oluline objekt. 2004. aastal kaubeldi ühenduses ligikaudu 1,3 miljoni tonni linnastega. See moodustas umbes 15 % ühenduse 2004. aasta linnaste kogutoodangust⁽¹⁴⁾. Seega on kõnealune sektor konkurentsile avatud. Seetõttu on põhjust karta, et ühendusesisene kaubandus areneb meetme tõttu teisiti.

- (39) Seega kujutab kõnealune meede endast riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

EÜ asutamislepingu artikli 87 lõige 2: erandid

- (40) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 sätestatud riigiabi andmise keelu erandid on kehtestatud lõigetega 2 ja 3.
- (41) Abimeetme liigi ja eesmärgi tõttu ei saa kohaldada asutamislepingu artikli 87 lõikes 2 sätestatud erandeid. Madalmaad ei ole artikli 87 lõike 2 kohaldamist kaotlenud.

EÜ asutamislepingu artikli 87 lõige 3: erandid komisjoni loal

- (42) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 3 on loetletud muud riigiabi liigid, mida võib pidada ühisturuga kokkusobivaks. Nende kokkusobivust EÜ asutamislepinguga tuleb kontrollida ka ühenduse, mitte ainult asjaomase liikmesriigi seisukohast. Ühisturu tõrgeteta toimimise tagamiseks tuleb artikli 87 lõikes 3 ettenähtud erandeid tõlgendada rangelt.

⁽¹⁾ Frontier Economics: “Holland Malt”, oktoober 2005.

⁽¹²⁾ ELT L 270, 21.10.2003, lk 78. Määrust on muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1154/2005 (ELT L 187, 19.7.2005, lk 11).

⁽¹³⁾ Kohtuasi C-370/79: Philip Morris, EKL 1980, lk 2671, punktid 11 ja 12.

⁽¹⁴⁾ Allikas: H.M. Gauger Statistical Digest 2004–2005.

- (43) Toetudes EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile a, rõhutatakse et abi saaja ei asu piirkonnas, mille majanduslik olukord on riigipoolse regionaalabi andmise suuniste kohaselt äärmiselt ebasoodne⁽¹⁵⁾ (sisemajanduse kogutoodang ühe inimese kohta – mõõdetuna ostujõu pariteetides – on madalam kui 75 % ühenduse keskmisest näitajast). Seetõttu ei saa EÜ asutamislepingu I lisas loetletud toodete tootmiseks, töötlemiseks või turustamiseks antava abi põhjendamisel tugineda artikli 87 lõike 3 punktile a.
- (44) Toetudes artikli 87 lõike 3 punktile b, märgitakse et kõnealune meede ei ole ette nähtud üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks.
- (45) Lisaks ei ole abi ette nähtud ega sobiv asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis d sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkt c

- (46) Teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks antud abi võib vastavalt asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c pidada ühisturuga kokkusobivaks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (47) Kuna Holland Malt ei ole komisjoni määratluse⁽¹⁶⁾ kohaselt väike ega keskmise suurusega ettevõtte, ei kohaldata 23. detsembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1/2004, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist riigiabi suhtes, mida antakse põllumajandustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele⁽¹⁷⁾. Seetõttu hinnatakse põllumajandustoodete töötlemiseks antava investeeringutoetuse vastavust asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c suuniste punkti 4.2 alusel.

Abikõlblikud kulud ja abi ülempiir

- (48) Suuniste punkti 4.2.3 kohaselt võivad abikõlblikud kulud olla kinnisvara, uute masinate ja seadmete, sealhulgas arvutitarkvara, ehitamise, omandamise või täiustamisega seotud kulud. Abi ülempiir ei tohi esimese eesmärgi piirkondades ületada 50 % ja muudes piirkondades 40 % abikõlblikest investeeringutest.
- (49) Eespool nimetatud tingimused on täidetud, sest toetus on nähtud ette hoonete ehitamiseks, kruntide ostmiseks kõnealuste hoonete tarvis ja masinate ostmiseks. Lisaks on Madalmaad teatanud, et abi antakse maksimaalselt 13,5 % abikõlblikest kuludest.

⁽¹⁵⁾ EÜT C 74, 10.3.1998, lk 9.

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ, mis käsitleb väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

⁽¹⁷⁾ ELT L 1, 3.1.2004, lk 1.

Majanduslik elujõulisus ja ühenduse miinimumnõuded

- (50) Suuniste punktis 4.2.3 on märgitud, et investeeringutoetust võib anda ainult ettevõtetele, mille väljavaadete hindamine tõendab ettevõtte majanduslikku elujõulisust. Ettevõtte peab vastama keskkonda, hügieeni ja loomade heaolu käsitlevatele ühenduse miinimumnõuetele.
- (51) Kõnealused tingimused on täidetud. Madalmaad on andnud piisavalt tagatise, mis tõendavad nii Bavaria NV kui ka Agrifirmi, kes koos moodustavad Holland Malti, majanduslikku elujõulisust. Lisaks on piisavalt tõendatud, et linnasetehas vastab ühenduse miinimumnõuetele keskkonna, hügieeni ja loomade heaolu kohta, nagu on sätestatud Madalmaade maaelu arengukavas.

Turuväljundid

- (52) Suuniste punktis 4.2.5 on märgitud, et põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeeringutele on keelatud abi anda, kui ei ole piisavalt tõendatud tavapäraste turuväljundite olemasolu kõnealuste toodete jaoks. Seda tuleb nõuetekohaselt hinnata, võttes arvesse asjaomaseid tooteid, investeeringuliike ning olemasolevat ja kavandatavat tootmismahtu. Sealjuures tuleb arvestada kõiki ühise turukorralduse raames tootmisele või ühenduse toetustele seatud piiranguid.
- (53) EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 2 kohane menetlus algatati seetõttu, et komisjonile menetluse ajal teadaoleva teabe põhjal ei saanud välistada, et linnaseturul valitses liigne tootmisvõimsus.
- (54) Madalmaade ja Holland Malti märkused menetluse algatamise kohta käsitlevad kolme punkti. Esiteks vaidlustatakse väide liigse tootmisvõimsuse olemasolu kohta linnaseturul (Madalmaad ja Holland Malt ei vaidle siiski vastu, et projektiga luuakse turul täiendav tootmisvõimsus). Teiseks väidetakse, et investeering Eemshaveni tehasesse mõjutab pigem kaubandust kolmandate riikidega kui liikmesriikidevahelist kaubandust, sest linnaseeksport moodustab eraldi turusegmendi, kus sisemaised linnasetarnijad ei tegutses. Kolmandaks eeldatakse, et tavaliste ja premium-klassi linnaste jaoks eksisteerib kaks eraldi turgu.

Liigne tootmisvõimsus linnaseturul

- (55) Komisjon uuris linnaste tootmisel ja nendega kauplemisel kujunenud olukorda nii kogu maailmas kui ka ühenduses. Kuna Eurostati linnaste kohta avaldatud statistika on puudulik, sest puuduvad andmed tootmise või mitmesse riiki eksportimise kohta või on need konfidentsiaalsed, kasutas komisjon H. M. Gaugeri Euromalti, rahvusvahelise teraviljanõukogu ja õlleodra turgu käsitleva aruande andmeid.

- (56) Seoses olukorraga maailmaturul ületavad Euromalti andmete kohaselt need kogused, mis linnasetehased on praegu võimelised maailmaturule tarnima, oluliselt nõudlust ja see jätkub ka järgmistel aastatel. Euromalti 2005. aasta augusti kirjas ⁽¹⁸⁾ on esitatud järgmine tabel linnasetehaste tootmisvõimsuse kohta maailmas.

Ülemaailmne linnasetehaste tootmisvõimsus

(tuhandetes tonnides)

	2004	Ülejäak	2006 (hinnangu- line)	Ületootmine
EL 15	7 500		7 600	
EL 10	1 200		1 150	
Kokku EL 25	8 700	2 500	8 750	2 700
Venemaa	850	-550	1 550	100
Ukraina	230	-50	330	120
Valgevene	70	-6	70	-10
Kesk- ja Ida-Euroopa	460	-60	470	-60
Euroopas kokku	10 130	1 834	11 170	2 850
NAFTA	3 600		3 900	
Lõuna-Ameerika	1 220		1 370	
Okeaania	770		950	
Lähis-Ida ja Kesk-Aasia	200		200	
Aafrika	380		380	
Hiina	3 000		3 300	
Kaug-Ida	300		340	
Kokku	9 470	- 1 300	1 440	-900
Maailmas kokku	19 780	534	21 610	1 950

- (57) Tabeli alusel ületas 2004. aastal linnasetehaste tootmisvõimsus nõudluse umbes poole miljoni tonni võrra. Hinnanguliselt ulatub liigne tootmisvõimsus 2006. aastal umbes kahe miljoni tonnini.

- (58) Euromalt märgib oma kirjas, et prognoositakse maailma õlletootmise jätkuvat kasvu keskmiselt vähemalt 1–2 % aastas. Selline keskmise kasvu näitaja on saadud "uutes" õllepiirkondades (Lõuna-Ameerika, Aafrika, Venemaa, Kagu-Aasia ja Hiina) kasvu kahekohalise suurenemise ja "vanades" piirkondades (Lääne-Euroopa ja Põhja-Ameerika) tootmise languse tulemusel. Samal ajal on aga kasvupiirkondade uutesse õlletehastesse tehtud investeeringute ja lahjemate õllesortide eelistamise tõttu drastiliselt langenud linnaste kasutamine ühe liitri õlle kohta. Seetõttu järeldab Euromalt, et järgmistel aastatel ei ole linnaste nõudluse kasv

maailmas kooskõlas õlle nõudluse kasvuga. Tegelikult on õlletarbimise suurenemise suundumus ja selle eeldatav jätkumine julgustanud liialt suurendama linnasetehaste tootmisvõimsust maailmas, mistõttu pakkumine ületab oluliselt nõudluse ja see jätkub ka järgmistel aastatel. Euromalti sõnul tuleb jätkuvalt investeerida linnasetehastesse, kuid Euroopa ei vaja täiendavat tootmisvõimsust ajal, mil eksporditurud on kahanemas.

- (59) Praegust kogu maailmas valitsevat liigset tootmisvõimsust kinnitavad andmed kahaneva ülemaailmse linnasekaubanduse kohta, mis rahvusvaheline teraviljanõukogu esitas Brüsselis 4.–5. oktoobril 2005. aastal toimunud õlletra käsitleval seminaril ⁽¹⁹⁾. Rahvusvahelise teraviljanõukogu andmetel on ülemaailmne linnasekaubandus kaks aastat

⁽¹⁹⁾ John Tjaardstra ettekanne õlle, õlleodra ja linnaste tootmise ja tarbimise suundumustest.

⁽¹⁸⁾ Vt 10. joonealusne märkus.

- järjest vähenenud 5 621 miljonilt tonnilt 2002./2003. turustusaastal 5 275 miljoni tonnini 2004./2005. turustusaastal (viimane arv on hinnanguline). Rahvusvahelise teraviljanõukogu arvates väheneb kaubeldav linnasekogus 2005./2006. turustusaastal veelgi. Selline kahanemistrend kajastub ka ELi linnaseeksportijate poolt 2004./2005. turustusaastaks reserveeritud ekspordilubade kahanemas arvus (2 477 849 tonni) ning eeldatavasti on 2005./2006. turustusaastal see arv veidi väiksem kui 2004./2005. turustusaastal⁽²⁰⁾. RM Internationali aruanne linnaseturu kohta⁽²¹⁾ näitab samuti liigset tootmisvõimsust kogu maailmas: võttes arvesse uute linnasetehaste suuremat tootmisvõimsust ja asjaolu, et viimastel aastatel on õlletootmise kasv kogu maailmas aeglustunud, kasvaks nõudlus uue linnasetoodangu järele aeglasemalt.
- (60) 14. oktoobri 2005. aasta kirjas väidavad Madalmaad, et eeldatavasti suureneb linnaste nõudlus maailmaturul 2010. aastaks 10 % võrra. Osutatakse 4.–5. oktoobril 2005. aastal Brüsselis toimunud õlleotra käsitleval seminaril rahvusvahelise teraviljanõukogu ettekandele. Kõnealuses ettekandes öeldi siiski, et ka linnaste tootmine kasvab maailmas 2010. aastaks 10 % võrra. Ei ole kohane kasutada linnasetehaste ülemaailmset tootmisvõimsust nõudluse näitajana, nagu seda on teinud Madalmaad.
- (61) Eelolevatel aastatel sõltub linnaste maailmaturu areng kahest olulisest asjast. Esiteks õlletarbimise kasvust “uutes” õllepiirkondades. Pole siiski kindel, kui suures ulatuses suudab ühenduse linnasetööstus kõnealust kasvu ära kasutada.
- (62) Õlletootmise kasv Hiinas ei ole linnaste impordi oluliselt suurendanud. Maailma linnasetööstust käsitleva Rabobanki aruande⁽²²⁾ kohaselt ei kasvanud imporditavate linnaste kogus isegi pärast seda, kui imporditariife 2002. aastal oluliselt vähendati, sest Hiina tohtu töötlev tööstus eelistab importida õlleotra.
- (63) Kasvav õlletarbimine ja -tootmine Kagu-Aasias on suuresti saanud võimalikuks tänu linnaste suurenenud impordile Austraaliast selle läheduse ja sellega sõlmitud vabakaubanduslepingute tõttu.
- (64) Süvameresadamate läheduses asuvad ühenduse linnasetehased, näiteks Holland Malt, tunduvad olevat heas asukohas, et rahuldada Lõuna-Ameerika ja Aafrika üha suurenevat nõudlust linnaste järele. Lõuna-Ameerika puhul võib praegu, Argentiinasse ehitatav uus linnasetehas suurenevast linnaste nõudlust osaliselt vähendada. Peale selle suureneb Mercosuri laienemise tõttu, juhul kui sellega ühineb Venezuela ja võimalik, et ka teised Lõuna-Ameerika riigid, ka Lõuna-Ameerika-sisene linnastega kauplemine.
- (65) Teine oluline linnaste maailmaturgu mõjutav tegur on areng Venemaal. Venemaal on linnasetehaste tootmisvõimsus miljon tonni, millele lisandub praegu ehitusjärgus olevate tehaste toodang 450 000 tonni. Kuna hea õlleodra kättesaadavus suureneb vastavalt tootmisvõimsuse kasvule, suudab Venemaa end ise varustada ja võimalik, et ka linnaseid eksportida.
- (66) Eespool esitatud arvesse võttes puuduvad komisjonil tõendid selle kohta, et lähiaastatel kaoks linnaste maailmaturul praegu valitsev liigne tootmisvõimsus. Mis puudutab ülemaailmset linnasekaubandust kuni 2010. aastani, siis rahvusvahelise teraviljanõukogu hinnangul jääb toodangu maht suhteliselt stabiilseks, sest “Venemaa tarbimise langust tasakaalustab Lõuna-Ameerika nõudluse kasv”, nagu märgiti teraviljanõukogu ettekandes õlleotra käsitleval seminaril 2005. aasta oktoobris.
- (67) Seoses linnaste tootmise ja nendega kauplemisega ühenduses tuleb märkida, et Eemshavenis asuv Hollandi Malti tehase käivitati 2005. aasta aprillis. Oma 2005. aasta augusti kirjas märgib Euromalt, et hoolimata mitme linnasetehase sulgemisest nende madala tasuvuse tõttu on linnaste ületootmine ühenduses siiski 500 000–700 000 tonni (ühenduse tootmisvõimsus on 8 800 000 tonni, tarbimine 5 900 000 tonni ja eksport 2 250 000 tonni).
- (68) Euromalti sõnul on ühenduse linnasetööstuse tasuvus 2005./2006. turustusaastal madalaim, sest paljud ettevõtted on kahjumis ja katavad ainult osa oma kuludest. Ilmselt kõnealuse madala tasuvuse tõttu esitas Andernachis asuv Saksamaa suurim linnasetootja Weissheimer 2006. aasta kevadel pankrotiavalduse. Peale selle on lõplikult suletud ka teisi linnasetehaseid, sealhulgas neli Ühendkuningriigis, kaks Saksamaal ja üks Prantsusmaal. Need on suurte äriühingute vanemad tootmisüksused. Teised linnasetootjad on otsustanud osa oma tehastest ajutiselt sulgeda. Mõnel juhul on vana linnasetehase asemele ehitatud uus. Sellest tulenevalt on H. M. Gaugeri hinnangul 2006. aasta juulis ühenduses linnasetehaste kogutootmisvõimsus 8 800 000 tonni⁽²³⁾, kusjuures tarbimist ja eksporti käsitlevad andmed on võrreldavad Euromalti 2005. aasta augusti kirjas esitatutega. See tähendab siiski umbes 600 000 tonnist liigset tootmisvõimsust.
- (69) Madalmaad väidavad oma 2005. aasta oktoobri kirjas, et Euromalti poolt ühenduse linnasetööstuse liigse tootmisvõimsusena nimetatud 500 000–700 000 tonni põhineb nn “võimalikul” tootmisvõimsusel, st eeldusel, et tootmine toimub 24 tundi päevas, 7 päeva nädalas ja 365 päeva aastas. Arvesse ei ole võetud aega, mil tehased on seisatud hooldustöödeks, tehniliste rikete tõttu või remondiks, mistõttu liigse tootmisvõimsuse olemasolu pole tegelikult kindel.

⁽²⁰⁾ H. M. Gaugeri aruanne nr 5, 2.6.2006. Kõnealuses aruandes prognoositi 2005./2006. turustusaasta ekspordikoguseks 2 140 miljon tonni.

⁽²¹⁾ Vt 8. joonealune märkus.

⁽²²⁾ Vt 8. joonealune märkus.

⁽²³⁾ H. M. Gauger, juuli 2006. – Euroopa linnasetööstuse seisukord.

- (70) Komisjon uuris ühenduse linnasetööstuse tegelikku tootmisvõimsust ja tootmist käsitlevaid andmeid paari viimase aasta kohta. Järgmine tabel on võetud H. M. Gaugeri statistilisest kokkuvõttest 2004./2005. turustusaasta kohta, mis on koostatud riikliku statistika ning Euromalti ja Eurostati andmete põhjal.

Linnasetehaste kogutootmisvõimsus ja -toodang ühenduses

	Tootmisvõimsus (tonnides)	Toodang (tonnides)
2002	8 613 304	8 455 119
2003	8 632 525	8 595 156
2004	8 818 633	8 644 575

- (71) Tabelis esitatud arvud viitavad sellele, et aastatel 2002–2004 rakendati vähemalt 98 % kogutootmisvõimsusest. Frontier Economicsi (24) aruandes esitatud andmed näitavad samasugust tootmisvõimsuse rakendusmäära. 2005. aastal oli tootmisvõimsuse rakendusmäär väiksem, sest ühenduses toodeti linnaseid 8,4 miljonit tonni 8,8 miljoni tonni suuruse tootmisvõimsus juures. 2006./2007. turustusaastal on eeldatav kogutoodang 8,0 miljonit tonni ja tootmisvõimsus 8,8 miljonit tonni (25). Tundub siiski, et kõnealused madalamad tootmisvõimsuse rakendusmäärad kajastavad linnasetehaste reageerimist madalale tasuvusele, st otsust toota vähem linnaseid ja sulgeda ajutiselt tehaseid. 2006./2007. turustusaasta langust selgitab osaliselt õlleodra kehv saak. 2002.–2004. turustusaasta andmete põhjal on tehniliselt võimalik ära kasutada vähemalt 98 % kogutootmisvõimsusest. Kõnealuse kogutootmisvõimsuse kõrge rakendusmäära tõttu ei ole põhjust kahelda ühenduse linnasetööstuse liigse tootmisvõimsuse olemasolus.

- (72) Tuleviku kohta on märgitud Euromalti 2005. aasta kirjas, et tuleb "sulgeda väikesed, vanad ja ebaefektiivsed tehased. Võttes arvesse asjaomase tööstusharu struktuuri teatavates liikmesriikides, on see aeglane protsess." Kõnealust protsessi tuleb 2006. aastal ilmselt kiirendada. 2006. aasta keskel saavutatakse ilmselt jällegi tasakaal ühenduse linnasetootmise ja tegeliku nõudluse vahel, sest linnasetootjad on õppinud piirama oma tootmist võimalike müügiimahtudega (26). Aga isegi pärast eespool nimetatud vanade linnasetehaste sulgemist ületab ühenduse tootmisvõimsus siiski nõudluse umbes 600 000 tonni võrra. Peale selle ei ole samale tasemele jääva õlletarbimise tõttu oodata ühenduse nõudluse kasvu, samas ekspordi puhul püsib maailmakaubandus paaril järgmisel aastal ilmselt suhteliselt stabiilsena. Seetõttu puuduvad komisjonil selged tõendid selle kohta, et praegune olukord, kus valitseb liigne tootmisvõimsus, varsti muutub.

Mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele

- (73) Madalmaad ja Holland Malt asuvad seisukohale, et Eemshaveni tehasesse tehtud investeering mõjutab pigem kaubandust kolmandate riikidega kui liikmesriikidevahelist kaubandust, sest linnaseekspordil on eraldi turusegment, kus sisemaised linnasetootjad ei tegutses.

- (74) Komisjon tunnustab, et osa ühenduse linnasetehaste tootmisvõimsusest annavad väikesed sisemaised pere- või eraettevõtted, kes toodavad peamiselt siseturule. Osa nende toodangust võib siiski olla mõeldud ekspordiks ja sellisel juhul tuleb neil konkureerida teiste, ekspordile keskendunud ühenduse linnasetehastega (näiteks Holland Maltiga).

- (75) Peale selle tegutsevad ühenduse linnasetööstuses suured kontsernid, kes müüvad linnaseid nii ühenduse sees kui ka väljaspool seda. Holland Malt kuulub sellesse kategooriasse, sest tema asukoht süvameresadama lähedal võimaldab tal teenindada nii ühendusesiseseid kui ka ühenduseväliseid turge. Seega konkureerisid Holland Maltiga peamiselt ekspordiga tegelevad ühenduse linnasetootjad. Sama kehtib ka siseturule keskendunud ühenduse linnasetootjate suhtes, sest Holland Malt plaanib müüa märkimisväärse koguse linnaseid Euroopa riikidesse. 2003. aasta augustis koostatud äriplaanis märkis Holland Malt, et ta kavatseb 2005. aastal müüa Euroopa sihtpunktidesse 71 540 tonni linnaseid (võrreldes kavandatava müügiga Aasias 28 100 tonni, Ladina-Ameerikas 40 600 tonni ja Venemaal 29 000 tonni).

- (76) Võib tekkida olukord, kus linnasetootjad, kes on keskendunud peamiselt ekspordile kolmandatesse riikidesse (näiteks Holland Malt), ei suuda oma toodangule sihtkohtades ostjaid leida ja võivad seetõttu otsida müügi võimalusi ühenduses. Võib juhtuda ka vastupidi. Seetõttu leiab komisjon, et ühendusesisene ja ühenduseväline turusegment ei toimi teineteisest täielikult eraldi. Seosed on olemas, sest ühendusevälised suundumused mõjutavad ühendusesiseseid suundumusi ja vastupidi.

- (77) Eeltoodud arvesse võttes ei nõustu komisjon Frontier Economicsi aruande järeldusega, et puuduvad tõendid selle kohta, et Holland Maltile antud toetuse tõttu väheneb teiste Euroopa linnasetootjate müük rohkem, kui ta väheneks nagunii. Komisjon ei saa välistada, et teiste ühenduse linnasetootjate müük ühendusesisestele ja ühendusevälistele klientidele võib väheneda. Komisjon leiab seetõttu, et abi võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja konkurentsi.

(24) Vt 11. joonealune märkus.

(25) H. M. Gaugeri turuaruanne nr 4, 2. mai 2006.

(26) H. M. Gauger, juuli 2006 – Euroopa linnasetööstuse olukord.

Preemium-klassi linnaste turg

(78) Komisjon on võtnud arvesse Madalmaade ja Hollandi Malti esitatud teavet (sealhulgas kolmandate isikute kirju) HTST linnaste kohta⁽²⁷⁾. Madalmaade, Hollandi Malti ja huvitatud isikute kirjelduse kohaselt erinevad HTST linnased tavalistest linnastest oma eriomaduste poolest, mis tugevdavad õlle maitset ja lõhna, muudavad selle vahu püsivamaks ning pikendavad selle kõlblikkusaega.

(79) Madalmaad ja Hollandi Malt väidavad, et HTST linnaseid saab pidada preemium-klassi linnasteks. Samuti jäävad nad seisukohale, et ainulaadsete füüsikaliste omaduste, tuntava kvaliteedi ja kõrgema hinna tõttu ei ole HTST linnased asendatavad tavaliste linnastega. Tõenäoliselt tekib HTST linnaste järele eraldi nõudlus ning avaneb uus turg.

(80) Komisjon mõonab, et HTST linnased võivad olla eriliste omadustega ning kvaliteetsed. Tuleb siiski kindlaks teha, kas tavaliste linnaste turu kõrval eksisteerib eraldi preemium-klassi linnaste turg (kus turustatakse HTST linnaseid). Esimese astme kohus on täpsustatud, et piisavalt eristuva turu olemasolu kindlaksmääramiseks

“peab olema võimalik eristada kõnealust teenust või kaupa konkreetsete omaduste järgi, mis eristavad seda muudest teenustest või kaupadest nii, et nad on üksteisega asendatavad ja konkureerivad ainult vähesel määral. Selles kontekstis tuleb toodete asendatavust hinnata objektiivsete omaduste põhjal ning ka turu pakkumise ja nõudluse struktuuri ning konkurentsitingimuste põhjal.”⁽²⁸⁾

(81) Pakkumise ja nõudluse struktuuri ning konkurentsitingimuste kohta turul sai komisjon märkusi mitmelt isikult (peamiselt linnasetootjate liidud), mille kohaselt ei saa tavalisi ja preemium-klassi linnaseid selgelt eristada. Kõnealuste märkuste kohaselt on linnased tooteliik, mille omadused varieeruvad, kuid mis peab vastama õlletööstuse kehtestatud kvaliteedinõuetele. Enamik linnasetootjate klientidest soovib osta ainult kõrgekvaliteedilisi linnaseid, mis vastavad nendepoolsetele tingimustele ja toiduohutusnõuetele.

(82) Eri linnasetootjate eri liiki linnased on seetõttu suurel määral üksteisega asendatavad, sest kõik kõnealused ettevõtted toodavad kõrgekvaliteedilisi linnaseid, et katta oma klientide nõudlust.

⁽²⁷⁾ Bühleri arvamus Hollandi Maltis rakendatava tehnoloogia kohta, kuupäevata.

Freising – Weihenstephani Ülikooli kiri, München, mai 2005.

Huvitatud isiku kiri, mis sisaldab ärisaladusi ja mida seetõttu käsitletakse konfidentsiaalsena.

⁽²⁸⁾ Kohtuasi T-229/94: *Deutsche Bahn*, EKL 1997, lk II-1689, punkt 10.

(83) Tõendid tunduvad kinnitavat, et preemium-klassi õlu ja tavaline õlu ei pruugi olla toodetud eri linnastest. Madalmaade sõnul hakkab Hollandi Malt tootma HTST linnaseid peamiselt “preemium-klassi” õlle turusegmenstile. Madalmaad väidavad, et preemium-klassi õlle tootmiseks on vaja kõrgekvaliteedilist toorainet, mille omadused parandavad kõnealuse õlle maitset ja lõhna. Hollandi Malt viitab oma kirjas “Just-drinks.com”i 2004. aasta aruandele⁽²⁹⁾, kus märgitakse, et Hollandi Malti väitel “kinnitavad suuremad õlletehased, et preemium-klassi õlu on oma olemuselt parem jook, sest tal on täidlasem ja eristavam maitse”.

(84) Komisjoni arvates viidatakse kõnealuse lausega siiski tarbijate arusaamale preemium-klassi õllest, mitte suuremate õlletehaste arvamusel. Aruande 59. leheküljel täpsustatakse, et “teisalt viitas Scottish & Newcastle tarbijate arusaamale kõrgemast kvaliteedist ja staatusest, mis saadakse preemium-klassi õlut ostes. Peamised tegurid on: kvaliteedi tunnetamine – preemium-klassi õlu on oma olemuselt parem jook, sest tal on täidlasem ja eristavam maitse”.

(85) Tegelikult algab Hollandi Malti esitatud aruande kokkuvõtte sõnadega “küsitlusel, mis just-drinks.com korraldas maailma õlletööstuse kõigi peamiste rahvusvaheliste ettevõtjate arvamusel teadasaamiseks, selgus, et preemium-klassi õlu on turundusalane mõiste”. Aruandes märgitakse, et tavalisest õllest võib teatud piirkonnas või riigis saada preemium-klassi õlu ja et suured rahvusvahelised õlletootjad kasutavad eri turgudel eri turundusstrateegiaid. Õllemargid, mida mõnes piirkonnas peetakse preemium-klassi markideks, ei pruugi seda olla muus piirkonnas. Aruandes väidetakse ka, et “lugeja peab teadma, et eri aastaid võrreldes ja mitme aasta suundumusi arvesse võttes varieerub preemium-klassi õlle nõudlus tarbijate arusaamade, mitte tootekirjelduse muutumise tõttu. Nagu märgib Interbrew, otsustavad tarbijad, mitte tööstus, mis on preemium-klass”.

(86) Asjaolu, et tootekirjeldus ei määra seda, millised õllesordid kuuluvad preemium-klassi, viitab sellele, et eri liiki linnased on kergesti üksteisega asendatavad tingimusel, et nad vastavad õlletööstuse kehtestatud (miinimum)nõuetele. Linnaste asendatavusele viidati ka ettevõtete Hugh Baird/Scottish & Newcastle ühinemise kohtuasjas⁽³⁰⁾. Asjaomase tooteturu kohta väidavad ühinemisest teatanud pooled (Hugh Baird/Scottish & Newcastle), et see on vähemalt sama suur kui linnaseturg. Otsuses märgitakse, et “kuigi linnaseturgu saab väidetavalt jagada näiteks õlletööstuses kasuta-

⁽²⁹⁾ www.just-drinks.com: “Ülemaailmne turuülevaade preemium-klassi õlle kohta – prognoosid 2010. aastani.”

⁽³⁰⁾ Kohtuasi nr IV/M.1372, 18.12.1998.

tavate linnaste turuks ja piiritusetööstuses kasutatavate linnaste turuks, ei ole see poolte arvates muude saadaolevate toodetega asendatavuse tõttu õige”.

- (87) Lisaks ei suutnud komisjon linnasetootmist käsitlevate statistiliste andmete uurimisel tuvastada eraldi preemium-klassi linnaste turu olemasolu. Otse vastupidi, kõik statistiliste andmete allikad (Eurostat, Euromalt, rahvusvaheline teraviljanõukogu) esitavad andmeid ainult üldise linnaseturu kohta. Ka Madalmaad ja Holland Malt ise ei ole esitanud andmeid preemium-klassi linnaseid tootvate tehaste olemasolevate tootmisvõimsuste või toodangu kohta. Vastupidi, liigset tootmisvõimsust käsitlevas vastuväites viitavad nad linnaste (kui toote) andmetele, tegemata vahet tavalistel ja preemium-klassi linnastel.
- (88) Seetõttu leiab komisjon, et kahe rühma (tavalised ja preemium-klassi linnased) vahele ei saa tõmmata selget piiri. Erinevusi võib olla kvaliteedis, kuid need ei tundu olevat sellised, et nad piiraksid märgatavalt eri liiki linnaste asendatavust või linnasetootjate konkurentsi.
- (89) Eeltoodud andmete põhjal, mis käsitlevad linnaseturu liigset tootmisvõimsust, kõnealuse abimeetme võimalikku mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ja preemium-klassi linnaste selgelt eristatava turu puudumist, leiab komisjon, et riigiabi ei ole kooskõlas suuniste punktiga 4.2.5, milles on sätestatud, et abi on keelatud anda investeeringutele, mis on seotud toodetega, mille puhul ei ole piisavalt tõendatud tavapäraste turuväljundite olemasolu.

Leedu linnasetehasele antud abi

- (90) Holland Malt osutab sellele, et linnaste maailmaturu olukord ei takistanud komisjoni lubamast investeeringutoetuse andmist Leedus asuvalle linnasetehasele.
- (91) Komisjon soovib rõhutada, et ta ei ole andnud Leedu linnasetehasele investeeringutoetuse andmiseks luba pärast riigi ühinemist ELiga 1. mail 2004. aastal. Enne seda ei kohaldata Leedu suhtes põllumajandustooteid käsitlevaid riigiabieskirju. Igal juhul ei mõjuta asjaolu, et teised liikmesriigid ei ole täitnud asutamislepingu artiklites 87 ja 88 sätestatud kohustusi, seda, kas liikmesriik, kelle vastu on algatatud asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlus, on andnud (õigusvastast) riigiabi või mitte ⁽³¹⁾.
- (92) Siinkohal soovib komisjon teatada, et ta algatas asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametliku menetluse pärast seda, kui Hispaania oli teatanud kavatsusest anda riigiabi linnasetehasele Maltacarrión S.A. ⁽³²⁾ Menetlus algatati käesoleva juhtumiga samadel alustel, st et ei saa välistada, et linnaseturul valitseb liigne tootmisvõimsus.

⁽³¹⁾ Vt nt kohtuasi T-214/95: *Het Vlaamse Gewestties*, EKL 1998, lk II-717, punkt 54.

⁽³²⁾ Kohtuasi C 48, 21.12.2005. (Euroopa Liidu Teatajas veel avaldamata).

Pärast menetluse algatamist võttis Hispaania kõnealuse riigiabiteatise tagasi.

Piirkondlikud aspektid

- (93) Komisjon möönab ning ei vaidlusta Holland Maltile antud abi olulisust piirkonna arengule, mida on selgitanud Madalmaad ja mitu huvitatud isikut. Selles suhtes sobiks projekt hästi kokku IPR kavaga.
- (94) Projekt peab siiski vastama kõikidele suunistes sätestatud põllumajandustoodete töötlemise ja müügiga seotud investeeringutele antava toetuse tingimustele. Kuna see aga ei vasta ühelegi olulisele tingimusele, ei saa komisjon lubada projektile riigiabi andmist hoolimata selle piirkondlikku arengut soodustavatest aspektidest.

VI. KOKKUVÕTE

- (95) Eespool nimetatud põhjustel leiab komisjon, et Holland Maltile antud abi ei ole kooskõlas EÜ asutamislepingu artiklitega 87 ja 88. Abimeede ei vasta suuniste punktile 4.2.5, milles on sätestatud, et abi on keelatud anda investeeringutele, mis on seotud toodetega, mille puhul ei ole tõendatud tavapäraste turuväljundite olemasolu.
- (96) 17. detsembri 2004. aasta kirjas teatasid Madalmaad, et abi lubati anda tingimusel, et komisjon kiidab selle heaks. Kui toetust on kõnealusest tingimusest hoolimata välja makstud, tuleb see tagasi nõuda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mis Madalmaad on andnud Holland Malt BV-le 7 425 000 euro ulatuses tingimusel, et komisjon kiidab selle heaks, ei ole ühisturuga kokkusobiv.

Artikkel 2

Madalmaad on kohustatud artiklis 1 osutatud riigiabi tühistama.

Artikkel 3

1. Madalmaad võtavad kõik vajalikud meetmed, et nõuda abisaajalt tagasi artiklis 1 osutatud ning abisaajale ebaseaduslikult antud abi.

2. Abi nõutakse tagasi viivitamata ja riiklikes õigusaktides kehtestatud korras tingimusel, et see võimaldab käesoleva otsuse kohest ja tõhusat täitmist. Tagastatav summa peab sisaldama intressi, mis on arvestatud alates sellest kuupäevast, mil abi anti abisaaja käsutusse kuni kuupäevani, mil abi tagastatakse. Intress

arvutatakse viiteintressi põhjal, mida kasutati piirkondliku abi ekvivalendi arvutamisel.

Artikkel 5

Käesolev otsus on adresseeritud Madalmaade Kuningriigile.

Artikkel 4

Brüssel, 26. september 2006.

Madalmaad teatavad komisjonile kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist otsuse täitmiseks võetud meetmetest.

Komisjoni nimel
Komisjoni liige
Mariann FISCHER BOEL